

Jan Hrušínský

Beru věci takové, jaké jsou

vydáno: 1. 6. 2022, [Jiří Landa](#) / I-DIVADLO.CZ

Divadlo Na Jezerce uvedlo premiéru inscenace *After Life*. Principál této pražské soukromé scény Jan Hrušínský v rozhovoru poodhaluje zákulisí jejího vzniku a hovoří i o mnohaleté spolupráci s Janem Hřebejkem, jenž je režijně podepsán právě pod touto novinkou.

Kdy vás napadlo uvést titul *After Life* Rickyho Gervaise?

Někdy v roce 2020 v dobách uzavření divadel viděl Jan Hřebejk na Netflixu první sérii, z níž byl tak nadšený, že mi volal, abych se na seriál také podíval. Večer jsem si ho tedy pustil a najednou bylo půl páté ráno... Zkoukl jsem všechny díly naráz. Za pár dní mi Honza navrhl, že by měl chuť udělat *After Life* na Jezerce. Byl jsem bez váhání pro, a začali jsme hledat možnost k získání autorských práv. Cesta k premiéře trvala dva roky.

Jak jste pracovali na textu?

Vycházíme z první řady seriálu, i když jsme samozřejmě museli spoustu věcí upravit a krátit. Ještě před dvěma měsíci na první čtené zkoušce trvalo přes čtyři hodiny, než jsme text přečetli. Na zkušebně jsme byli tentokrát o čtrnáct dní déle, než bývá zvykem. Textem jsme se totiž zabývali opravdu detailně. Chtěli jsme, aby v něm zůstalo vše podstatné, ale aby inscenace nebyla příliš dlouhá a nenudila. Řešili jsme i počet postav, protože si jako soukromé nedotované divadlo nemůžeme dovolit velké obsazení. Na to jsem už ale zvyklý z dob komunismu, kdy jsem byl asi osm let členem ústeckého Činoherního studia, které nebylo u krajského výboru KSČ oblíbené, a tak se ho snažili na všech stranách finančně omezovat. Podobně tenkrát přidušovali například i libereckou Ypsilonku, HaDivadlo nebo Husu na provázku. Dělali jsme tedy jednodušší inscenace, které posléze kritika velebila, jak jsou imaginativní a vynalézavé. Jenže ony byly vynalézavé hlavně proto, že nám nic jiného nezbylo. Na Jezerce máme sice dražší a výpravnější produkce než kdysi v Ústí, ale protože jde všechno ze soukromé kapsy, člověk chtě nechtě hodně zvažuje, co si ještě může dovolit. Rok jsme také řešili autorská práva. Tři měsíce jsme hledali cestu k Rickymu Gervaisi, který nám nakonec dal požehnání k nastudování *After Life*, prý po zhlédnutí našich webových stránek, které si údajně prohlédl. Chtěli bychom s Janem Hřebejkem tuto premiéru tiše věnovat Libě Šafránkové a Josefu Abrahámovi, protože byli našimi přáteli, s nimiž jsme měli možnost spolupracovat. Hodně na ně myslíme...

Z inscenace Zahraj to znovu, Same (foto: Martin Šimral)

Vaše divadelní namlouvání s Libuší Šafránkovou probíhalo pravidelně...

Libu s Josefem se mi povedlo přivést na Jezerku aspoň v inscenaci *Zahraj to znovu, Same*, kde s námi vedli dialogy z filmového plátna. I díky nim měl Sam čtyři sta repríz! Když jsem vloni mluvil nad rakví Libušky, rozhodl jsem se pro stažení inscenace. Po její smrti jsme ji zahráli jen jednou, na její počest. Bylo to pro mě morbidní trápení, když jsem s ní konverzoval, a přitom jsem věděl, že už s námi není... S Libou jsme měli za těch dvacet let existence Divadla Na Jezerce spoustu setkání nad různými texty. Vážně jsme uvažovali, že si spolu zahrajeme hru *Kdo se bojí Virginie Woolfové?* Přemýšleli jsme také o komedii *Avanti*, podle níž vznikl film *Nebožtíci přejí lásce*, jenže samotná hra neměla kvality filmového scénáře. Moc mě bavilo s Libou promýšlet, co bychom mohli inscenovat.

Kdy jste v těchto úvahách došli nejdál?

Bylo to ještě před vznikem Divadla Na Jezerce, kdy jsme u nás doma v obýváku zkoušeli zapomenutý text Ferdinanda Peroutky, který přinesl Josef Abrhám. Říkali jsme si, že ho nabídneme jako hotový tvar nějakému divadlu, uvažovali jsme například o Viole. Inscenaci jsme zkoušeli v pěti lidech. Hlavní roli měl Pepa, který byl zároveň režisérem, v dalším obsazení figurovala Liba, já, Miluška Šplechtová a můj bratr Rudolf. To měsíční zkoušení bylo senzační, jenže to dopadlo jako u dalších divadelních snů s Libou. Se smíchem do

vytracena. Nakonec jsme si vždycky řekli, že zkusíme najít něco jiného, lepšího... Zkoušení se tedy odložilo a už se nikdy neobnovilo. Úvahy o dalších věcech ale ano. Přesto šlo o nezapomenutelné chvíle, které mám a budu mít stále v živé paměti.

Vraťme se ale k inscenaci *After Life*...

Moc rád během tohoto představení stojím v portále a poslouchám některé repliky kolegů. Líbí se mi Gervaisova myšlenka: „*Společnost vzrůstá, když staří muži sázejí stromy, o kterých vědí, že pod jejich stínem nikdy neusednou...*“ To je přece nádherné. S mnoha autorovými úvahami souzním.

Původně figuroval v obsazení i Pavel Kříž.

Ano, Pavel Kříž se nám jevil jako dobrá volba, jenže přišel covid, nastaly problémy s létáním a Pavel se rozhodl přijmout práci v Kanadě, kam se posléze znovu přestěhoval. Tím z jeho obsazení sešlo. Od začátku jsem ale věděl, že by musel mít alternaci - a navrhl jsem Hřebejkovi Milana Šteindlera, který ale také chtěl mít alternaci. Jeden čas bylo ve hře, že bych s ním alternoval já, ale nakonec jsem Milana přemluvil, aby roli Tonyho hrál sám. Tímto bych mu rád poděkoval. Hraje ho fantasticky. Začínám být divadlem unavený a nechtěl jsem zkoušet tak velkou roli. Jezerka je velké sousto, ač se to zvenku možná nezdá, a stojí mě spoustu sil, času a energie. A peněz.

Jan Hrušínský s režisérem Janem Hřebejkem (foto: Jindřich Buxbaum)

Od kdy s Janem Hřebejkem spolupracujete?

Od roku 2004, když jsem na Jezerce začal uvažovat o příštích titulech. Od začátku jsem si přál, aby u nás režíroval právě Jan Hřebejk. Miluju jeho filmy *Šakalí léta*, *Pelišky* a *Pupendo*. Pamatuji si na moment, kdy jsem dostal od překladatele Michala Lázňovského hru Érica-Emmanuela Schmitta *Manželské vraždění* s tím, že je to text pro mě a moji ženu Milušku Šplechtovou. Doma jsem ale Milušce řekl, že ji zřejmě připravím o hezkou roli, protože jsem hru chtěl nabídnout Jaroslavu Duškovi a Nataše Burger. Měl jsem plán, že bych Jardovým prostřednictvím oslovil k režii právě Jana Hřebejka. Vyšlo to a během zkoušení jsme se spřátelili. Od té doby u nás Honza připravil už sedm inscenací. Například *Práskni do bot*, což je výborná irská hra o dlaždičích, kteří kradou dlaždičky. Na naší spolupráci mě baví, že si dáváme stále vyšší cíle, které jsou kolikrát málem těžko realizovatelné. Například do inscenace hry *Kumšt* jsme obsadili Jana Třísku, kterého jsme museli na představení „dovážet“ až z Los Angeles, ale stálo to za to. *Kumšt* jsme hráli 220krát. Vždycky jsme si s další prací nasazovali laťku tak, aby se skoro nedala přeskočit. Jsem zvědavý, co budeme dělat dál.

Tituly navrhuje Jan Hřebejk nebo vy?

Jak kdy. S *Kumštem* nebo *Manželským vražděním* jsem přišel já, Honza přinesl například *Na dotek* a *Musíme si pomáhat*. Film *Musíme si pomáhat* měl totiž původně komorní verzi, jenže producenti ho tlačili k tomu, aby s Petrem Jarchovským scénář rozšířili, čímž vznikl větší a otevřenější příběh. My se vrátili ke komorní verzi původního záměru a nastudovali ji. Šlo o úspěšnou inscenaci, měla asi 180 repríz. Bývali bychom ji hráli dodnes, kdyby ji tehdy nezastavil Jirka Macháček, který se chtěl více věnovat muzice.

Jak probíhalo namlouvání s Janem Třískou?

S Janem Třískou jsem se znal od dětství. Hrál jsem jako malý kluk několik dětských rolí v Národním divadle. Například v Turgeněvově *Měsíci na vsi* byl mým vychovatelem. Znali jsme se celý život. No, a když jsme otevírali Divadlo Na Jezerce, náhodou točil v České republice. Zavolał mi v den otevření divadla, jestli se může přijít podívat na premiéru. Večer opravdu dorazil, a za necelé tři roky stál u nás na jevišti.

Jaký byl Jan Tříška při zkoušení?

Precizní, hned od začátku chtěl vidět výsledky. Na první zkoušku přišel s naučeným textem, znal celou hru z paměti. Moje postava Ivana v inscenaci obušovala hrany mezi dvěma staršími kamarády, které rozkmotří názor na modernistický obraz. Podobnou funkci jsem zastával ve skutečnosti i na zkouškách mezi Janem Třískou a Janem Kačerem. Jednou za mnou přišel Tříška, abych řekl Kačerovi, že jestli to bude hrát takhle, odchází. Za chvíli

došel Honza Kačer s tím, že se Tříška snad zbláznil, a jestli to bude dělat takhle, tak on, Kačer, končí. Bylo to na denním pořádku, což mě neskutečně bavilo, protože jsem vlastně prožíval to samé, co jsme posléze hráli na jevišti. Měl jsem velkou ctižádost vrátit na jeviště společně Jana Tříšku a Marii Tomášovou. Nabídl jsem jim komedii *Na zlatém jezeře*. Tříška byl nadšený a hned se začal učit text. Paní Tomášová se nakonec rozhodla nabídku nepřijmout. Bohužel. Dlouze jsem s ní několikrát mluvil, nabídku vážně zvažovala, nicméně už neměla odvahu po mnohaleté herecké pauze vstoupit na jeviště.

Václav Havel, Jan Kačer, Jan Hrušínský a Jan Tříška po premiéře Kumštu (foto: Ivan Kahun)

Vzpamatovalo se Divadlo Na Jezerce z covidových uzávěr?

Přišli jsme o veškeré tržby za rok a půl, kdy se nehrálo... To, že u nás třicet let politici napříč různými politickými stranami tolerují nekalou soutěž na poli kultury, nechci dlouze rozvádět. V zemědělství nebo v průmyslu by něco takového nikdo nedovolil... Jenže když pak vidíte, že třeba Hudebnímu divadlu Karlín přistane na účtu každý rok 90 milionů korun z magistrátu – a pak dělají *Slunce, seno, jahody* – a nám vyčítají, že jsme prý komerční, tak se mi taková nefér konkurence nechce ani komentovat. Vinohradské divadlo, Dlouhá, Švandovo, Městská divadla pražská a další – to jsou každoročně stovky milionů korun dotací pro mnohdy komerčnější repertoár, než máme my. Je nepochopitelné, že něco takového demokratičtí politici v české kultuře už přes třicet let podporují.

Vrátili se už diváci do hledišť?

Vracejí se pomalu. Na některá představení máme vyprodáno, ale vstupenky se prodávají pomaleji. Na jaře jsme měli premiéru inscenace *Občan první jakosti* Matěje Balcara, která je stále vyprodaná. Novinka *After Life* zatím ještě ne. Diváci teď čekají, až se rozkřikne, jaké představení je. Oproti jaru 2020 jde o velkou a pro nás zásadní změnu. Když jsme před pandemií zveřejnili program na dva měsíce dopředu, během chvíle bylo vše vyprodané. Ted' se některá představení také vyprodají, ale až na poslední chvíli. Lidé čekají do poslední chvíle, jestli se bude hrát. Také v tom myslím hraje roli konkurence dotovaných divadel, která nabízejí vstupenky za mnohem levnější ceny než my, což si nedotované divadlo prostě nemůže dovolit. Ale víte co? Jsem u divadla nepřetržitě už čtyřicet šest let, takže moc dobře vím, že je lepší si nedělat žádné iluze a brát věci takové, jaké jsou. Nemůžete pak být zklamán.

Jan Hrušínský a Nela Boudová v inscenaci Občan první jakosti (foto: Martin Šimral)